

ІСТОРИЯ, ЛЮДИНА, ПОВСЯКДЕННІСТЬ В КУЛЬТУРНОМУ ЛАНДШАФТІ МІСТА

Власенко В. М., канд. іст. наук, доцент,
Сумський державний університет, Україна

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В БУХАРЕСТІ У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД

Міжвоєнна українська еміграція в Румунії сформувалася внаслідок трьох хвиль еміграції у 1918-1920 рр. [1-3]. Основну її масу склали вояки Армії УНР, а також члени партизансько-повстанських загонів і цивільні особи. У 1921-1923 рр. більшість з них перебувала у таборах для інтернованих у містах Фегераш, Брашов, Орадя-Маре (нині Орадя). Перші громадські організації емігрантів виникли саме у цих таборах, проте вони не були формальними, оскільки румунська влада розглядала їх як тимчасові і тому не вимагала реєстрації та статутів.

Після ліквідації таборів для інтернованих ініціатором й організатором перших громадських організацій виступила Надзвичайна дипломатична місія (НДМ) УНР в Румунії на чолі з професором, колишнім членом Харківського товариства сільського господарства (ХТСГ), заступником голови Комітету сприяння кооперації при ХТСГ, членом Української Центральної Ради, міністром закордонних справ УНР (1919 р.) Костем Адріановичем Мацієвичем (1873-1942). Це були філія Українського товариства сприяння Ліги Націй, Союз українських жінок-емігранток, Українське співоче товариство «Дума», Українське ощадно-позичкове товариство «Згода» та Громадсько-допомоговий комітет (ГДК) української еміграції в Румунії. Вони були створені у 1922-1923 рр., об'єднували українських емігрантів, які проживали в різних куточках країни, й орієнтувалися переважно на Державний Центр (ДЦ) УНР. Паралельно у провінції створювалися самостійні товариства емігрантів. У Бухаресті таке товариство виникло пізніше.

29 квітня 1928 р. у залі «Трансільванія» відбулися установчі збори українських емігрантів, які проживали у румунській столиці. Було вирішено створити аполітичну організацію «Українська громада у Бухаресті» (інша назва – «Громада українських емігрантів у Бухаресті»). Членами організації могли бути прихильники різних політичних партій та організацій, які сповідували ідею незалежної Української держави. Головною метою організації була культурно-освітня робота, а саме – заснування власної бібліотеки, публічні лекції з українознавства, відзначення національних (Шевченківські свята, вшанування пам'яті С. Петлюри) і державних (Свято Незалежності України, День Соборності України, проголошення IV Універсалу УЦР та ін.), світських (Новий Рік, дитяча ялинка) і релігійних

свят, а також матеріальна допомога своїм членам. Вступний внесок для членів організації становив 100 леїв, щомісячний членський внесок – 50 леїв. Для жінок вони були вдвічі менші. Через досить великий розмір внесків кількість членів не перевищувала кількох десятків осіб. Керівним органом Громади була управа. Її членами були Панас Семенко, Кузьма Антошко та Михайло Гетьман, запасними членами – М. Сидоренко та Дем'ян Юзик [4, с.30]. З 1932 р. до управи Української громади належали Олекса Деркач, Пантелеймон Яковенко й Іван Пищенко [5, с.28], 1935 р. – Олександр Долинюк (голова), Валентин Маковкин (секретар) та І. Пищенко (скарбник), П. Яковенко (запасний член, бібліотекар), Г. Порохівський, О. Деркач, Григорій Тимочко (члени ревізійної комісії), Д. Геродот (запасний член ревізійної комісії) [6, с.15]. Наступного року членами управи стали М. Гетьман, Микола Довгий, Софрон Іваненко, Г. Тимочко, ревізійної комісії – Степан Богданович, О. Деркач та Дмитро Ліницький [7, с.10].

З погіршенням економічної ситуації у другій половині 1930-х рр. у Громади виникли проблеми з наповненням скарбниці. На загальних зборах неодноразово розглядали питання про ліквідацію заборгованості окремими членами, а в разі несплати ними внесків – позбавлення членства в організації [8, с.40]. З метою запобігти зубожінню своїх членів, незаможних і хворих українських емігрантів Громада вирішила придбати земельну ділянку і звести на ній власний будинок і притулок. В емігрантській пресі було опубліковано звернення про грошову допомогу у цій справі [9, с.40; 10, л.1]. Весною 1938 р. у передмісті столиці «Букурешт-Ної» Громада придбала ділянку землі площею 360 кв. м. вартістю 45 тис. леїв [11, с.31].

Незважаючи на проголошення аполітичності, Громада поступово опинилася під впливом прихильників ДЦ УНР, проте після державного перевороту Кароля II 1938 р. та встановлення в Румунії диктатури серед української еміграції посилювався вплив українських монархістів. Наприкінці 1939 – на початку 1940 р. прихильники гетьмана П. Скоропадського очолили Громаду. Головою управи був обраний уродженець Харкова, професор Юрій Русов (1895-1961), членами – гетьманці О. Черницький і Яковенко, уенерівці К. Антошко та Микола Пилипенко [12, с.31; 13., с.7]. За цей період загальна кількість членів Громади збільшилася з 30 до 70-80 осіб [14, с.27; 15, с.31].

Отже, у міжвоєнний період у Румунії існувала ціла мережа громадських організацій українських емігрантів. Деякі з них були загальними для всієї української еміграції в країні з центром у Бухаресті та осередками в регіонах. Діяли і самостійні організації. Найбільше їх було в регіонах країни, у столиці – лише Українська громада. Незважаючи на проголошену аполітичність, вона орієнтувалася спочатку на прихильників УНР, потім на гетьмана П. Скоропадського. Перспективними, на думку автора, є дослідження діяльності українських громад у найбільших осередках еміграції – в Бакеу, Брашов, Гавана, Гімеш-Феджеті, Гужештах, Джурджу, Кишиневі, Пятра-Нямц та інших.

ЛІТЕРАТУРА

1. Власенко В. Н. Формирование украинской политической эмиграции в Румынии в межвоенный период (первая волна) / В. Н. Власенко // Русин. – Кишинев, 2014. – № 1. – С. 105-121.
2. Власенко В. Н. Вторая волна межвоенной украинской политической эмиграции в Румынии (зима – весна 1920 г.) / В. Н. Власенко // Русин. – 2014. – № 2. – С. 270-284.
3. Власенко В. Н. Третья волна межвоенной украинской политической эмиграции в Румынии / В. Н. Власенко // Русин. – 2014. – № 4. – С. 99-114.
4. Хроніка. В Румунії. Організація громади в Букарешті // Тризуб. – Париж, 1928. – Ч. 19. – С. 30.
5. Хроніка. В Румунії. Геродот Д. Підготовка до свята Тараса Шевченка // Тризуб. – 1932. – Ч. 10. – С. 27-28.
6. Хроніка. В Румунії. Нова управа Української Громади в Букарешті // Тризуб. – 1935. – Ч. 15. – С. 15.
7. Хроніка. В Румунії. Громада Українців-Емігрантів у Букарешті // Тризуб. – 1936. – Ч. 14. – С. 10.
8. Хроніка. В Румунії. Чергові загальні збори Громади Українців-Емігрантів у Букарешті // Тризуб. – 1936. – Ч. 21-22. – С. 40-41.
9. До Українського Громадянства // Тризуб. – 1936. – Ч. 25-26. – С. 32.
10. Государственный архив Российской Федерации, ф. Р-6404, оп. 1, д. 377.
11. Хроніка. В Румунії. Нова українська власність на чужині // Тризуб. – 1938. – Ч. 23. – С. 31.
12. З життя в Румунії // Нація в поході. – 1940. – Ч. 1-2 (18-19). – С. 31.
13. Українська Громада в Букарешті // На відсіч. – Берлін, 1940. – Ч. 7. – С. 7.
14. Управа «Громади Укр. Емігрантів у Букарешті» просить нас умістити такого листа // Нація в поході. – Берлін, 1940. – Ч. 11-12 (28-29). – С. 26-28.
15. З життя в Румунії // Нація в поході. – Берлін, 1940. – Ч. 15-16 (32-33). – С. 30-31.

Гудзловенко Л. О., аспірантка

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, Україна*

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ДОЗВІЛЛЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Вирішальне значення для життя не тільки молодого покоління, але і всього суспільства в цілому має формування ціннісних орієнтацій молоді.

Студентська молодь – основний стратегічний ресурс держави, оскільки інформаційна цивілізація вимагає високого рівня освіченості суб'єкта. Формування духовного світу студентства тісно пов'язане з професійними і життєвими чеканнями, шляхами і можливостями їхньої реалізації. У свою чергу професійні і життєві надії студентства мають особливе значення в політичній сфері, оскільки вони можуть стати причиною політичних змін. У стані невизначеності перестають діяти колишні стандарти поведінки, а нові споживчі цінності, які ще формуються, стають погрозою старим. У зв'язку з цим механізм формування ціннісних орієнтацій студентської молоді піддається істотним змінам.